

Asia: VN/32678/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/32678/2025

Lausunnon antaja Rakennusliitto ry

Uutta asetusta rakennustyön turvallisuudesta (jatkossa rakennustyöasetusta) on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimivan työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan jaostossa vuodesta 2020 lukien. Uusi asetusta korvaa voimaan tullessaan vuodelta 2009 olevan rakennustyöasetuksen sekä vuodelta 1994 olevan työministeriön päätöksen rakennustyömaiden henkilöstötiloista.

Vuodelta 2009 olevan rakennustyöasetukseen liitettiin yhteen kolme asetusta sisällyttämällä tarvittavilta osin asetukset telinetyön turvallisuudesta ja elementtityön turvallisuudesta silloiseen rakennustyöasetukseen. Rakentajat ovat tottuneet lukemaan vuodesta 2009 voimassa ollutta rakennustyöasetusta sen muotoiluhistoriansa vuoksi kokoelma-asetuksena, josta löytyy tarkkarajainen, numeraalinen ja erityinen rakentamista koskeva työturvallisuussäätely.

Kuten lausuntopyynnössä todetaan, rakennustyöasetus on keskeisin turvallisuutta ja terveyttä koskevien vähimmäisvaatimusten täytäntöönpanosta tilapäisillä tai liikkuvilla rakennustyömailla koskevan neuvoston direktiivin (92/57/ETY) täytäntöönpanosäädös. Rakennustyöasetuksessa määritellään työturvallisuuslain nojalla tarkemmin rakennustyön työturvallisuusvelvoitteet, ja säännökset koskevat kaikkea maan alla tai päällä tapahtuvaa rakennuksen ja muun rakennelman

uudis- ja korjausrakentamista ja kunnossapitoa sekä näihin liittyvää asennustyötä, purkamista, maa- ja vesirakentamista sekä rakentamista koskevaa suunnittelua. Lisäksi asetusta sovelletaan näitä töitä koskevan rakennushankkeen valmisteluun ja suunnitteluun. Uudistustyön tavoitteena on ollut rakennustyön turvallisuuden hallinnan parantaminen, tapaturmien ja ammattitautien vähentäminen sekä rakennustyöasetuksen säädöstekninen selkeyttäminen ja ajantasaistaminen.

Valmistellussa asetusluonnoksessa ehdotetaan uusia säännöksiä useisiin rakennustyön vaiheisiin. Keskeisimpiä uudistuksia ovat rakennushankkeen pääsuunnittelijan tehtävistä säätäminen sekä yhteistä rakennustyömaata koskevien suunnitteluvaiheiden ulottaminen eräiltä osin myös yhden työnantajan työmaille. Varsinaista rakennustyötä edeltävää suunnitteluvaiheeseen ehdotetaan lisättäväksi uusia asiakokonaisuuksia. Myös rakennustyön johtamista, työmaatarkastuksia ja muita rakentamisvaihetta koskevia säännöksiä on osin uudistettu. Näitä uudistuksia on pidettävä hyvinä ja eri toimijoiden vastuusuhteita selkeyttävinä.

Asetuksessa ehdotetaan uusia säännöksiä sääolosuhteiden huomioon ottamisesta, sääsuojasta ja pölynhallintasuunnitelman laatimisesta. Lisäksi määräyksiä putoamisvaaran torjunnasta on tiukennettu. Rakennusliitto pitää erityisen positiivisena kaikkia uudistuksia, jotka parantavat käytännön työoloja ja työturvallisuutta työmailla. Henkilöstötilojen järjestämistä koskevaa sääntelyä ehdotetaan uudistettavaksi ja henkilöstötilojen järjestämistä koskevat määräykset on otettu asetuksen osaksi. Ehdotetut uudistukset taukotilojen viilennyksestä, pölynhallinnasta ja vaatekaappien täsmällisemmästä järjestämisvelvollisuudesta ovat kannatettavia.

Kuten perustelumuihistiossa todetaan, asetuksen soveltamisalaa on pyritty selkiyttämään. Sisällöltään ja rakenteeltaan ehdotettu asetus vastaisi pääosin voimassa olevaa asetusta, mutta siihen on tehty jaoston tarpeelliseksi katsomia täsmennyksiä. Lisäksi muun lainsäädännön kanssa päällekkäistä sääntelyä on poistettu. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että rakennustyöasetuksesta on poistettu ne säännökset, joista säädetään tämän rinnalla työvälineiden turvallisesta käytöstä annetussa asetuksessa, ns. käyttöasetuksessa, jättämällä rakennustyöasetukseen osittain päällekkäiseksi katsottavaa sääntelyä vain siltä osin kuin rakennustyöasetuksen säädökset ovat seikkaperäisempiä, yksityiskohtaisempia tai tälle on ollut muutoin perusteltavissa oleva syy. Käytännössä päällekkäisen sääntelyn purkaminen rakennustyöasetuksesta johtaa jatkossa siihen, että rakentajien tulee aikaisemman asetuksen sijaan löytää, tunnistaa ja osata tulkita useampia työturvallisuussäädöksiä rinnakkain. Useiden säännösten poistaminen rakennustyöasetuksesta erityisesti esimerkiksi työtelineitä koskien voi luoda sellaisen virheellisen mielikuvan, että sääntelystä on näiltä osin luovuttu. Rakennusliitto pitää tämän vuoksi tärkeänä, että työsuojeluviranomainen tiedottaa hyvissä ajoin ennen asetuksen voimaantuloa ja voimaantulon jälkeenkin muuttuneista säädöksistä sekä rakennustyöhön sovellettavan lainsäädännön laajuudesta.

Rakennusliitto tuo huolensa esille siitä, että esitetyn rakennustyöasetuksen säädösten sanamuodot jäävät monelta kohdaltaan hyvin abstraktille tasolle johtuen yksityiskohtaisesta, teknisluonteisesta sääntelystä luopumisesta. Säännöksissä toistuvat muotoilut riittävät, asianmukaiset, tarkoituksenmukaiset ja tarkoitukseensa soveltuvat ovat ongelmallisia pohdittaessa työnantajan velvoitteita turvallisen työympäristön suunnittelemisessa ja järjestämisessä. Muutos aikaisempaan,

yksityiskohtaiseen sääntelyyn on huomattava ja voi Rakennusliiton arvion mukaan johtaa työturvallisuuden heikentymiseen yleisluonteisten määrittelyjen lisätessä säännösten tulkinnanvaraisuutta. Lisäksi perustelumuistion varaan jäävät täsmennykset voivat muodostaa ongelmia tilanteessa, jossa arvioidaan työnantajan edustajiin kohdistuvia vastuukysymyksiä työtapaturman sattuessa.

Rakennusliitto katsoo, että yksityiskohtaisen sääntelyn säilyttäminen varmistaisi työturvallisuuden toteutumista ja poistaisi säännösten tulkinnanvaraisuutta ainakin seuraavien säännösten osalta:

25 § Kulutiet: tulisi sisällyttää vanhan asetuksen 31 §:n vähimmäismitat sekä maininta rakenteista ulkonevien teräksien, pulttien ja muiden tapaturman vaaraa aiheuttavien esineiden katkaisemisesta, suojaamisesta tai taivuttamisesta;

29 § Suojaaminen putoavilta esineiltä: tulisi sisällyttää vanhan asetuksen 29 §:n suojakatoksen vähimmäismitat;

55 § Työtelineen työskentelytasot: tulisi sisällyttää vanhan asetuksen 63 §:n 2 momentin 7) kohdan enimmäismitta työtason raoille ja 10) kohdan vähimmäismitat työtasojen vapaasta välistä;

57 § Työpukki: tulisi sisällyttää vanhan asetuksen 66 §:n numeeriset lisävaatimukset työpukille;

14 luku Henkilöstötilat: rakennustyömaiden henkilöstötilaista annetun työministeriön päätöksen mukaiset vähimmäismitat ja numeeriset vähimmäisvaatimukset tulisi sisällyttää rakennustyöasetukseen. Lisäksi rakennustyöasetukseen tulisi sisällyttää vanhan asetuksen 79 §:n vaatimus henkilöstötilojen järjestämisestä työmaalla tai sen välittömässä läheisyydessä, jotta varmistutaan siitä, että työntekijöillä on tosiallinen mahdollisuus henkilöstötilojen käyttämiseen mm. taukojen aikana.

Lisäksi Rakennusliitto kiinnittää huomion seuraaviin rakennustyöasetuksen säännöksiin:

9 § Rakennustöiden turvallisuussuunnittelu: säännöksestä puuttuu päätoteuttajan velvollisuus esittää rakennuttajalle riittävän tarkka turvallisuussuunnitelma ennen rakennustöiden aloittamista. Ehdotuksen 4) kohdan velvollisuus pitää suunnitelma rakennuttajan saatavilla ei varmista riittävästi suunnitelman esittämisvelvollisuutta rakennuttajalle ennen rakennustöiden aloittamista, eikä tällaista velvollisuutta voida perustaa perustelumuistion asiaa koskevalla mainintaan;

23 § Valaistus: perustelumuistiossa todetut yleisvalaistuksen tavoitetasot (ulkotiloissa 50 luksia ja sisätiloissa 100 luksia ovat huomattavan alhaisia ja niiden oikeellisuus tulisi tarkistaa viitaten myös Sähköliiton asiasta antamaan lausuntoon);

35 § Työmaalla liikkuvien ajoneuvojen ja maanrakennuskoneiden aiheuttamien vaarojen torjunta: ehdotettu säännös on turhan pelkistetty ja siihen tulisi sisällyttää vanhan asetuksen 35 §:n määräykset maanrakennuskoneen vaara-alueelle pääsyn estämisestä;

49 § Työtelineen valinta ja sääsuoja: säännöksessä olisi syytä viitata käyttöasetukseen, sillä rakennustyöasetuksen telinetyötä koskevasta 11 luvusta on poistettu päällekkäisen sääntelyn vuoksi merkittävä osa aikaisemman asetuksen telinetyötä koskevista säännöksistä, mm. työtelineen käyttösuunnitelmaa koskien. Viittaussäännös olisi tärkeä, jotta työtelineitä koskevat käyttöasetuksesta tulevat velvollisuudet olisivat kaikkien tiedossa, eikä tulisi sellaista vaikutelmaa, että työtelineitä koskevaa sääntelyä olisi rakennustyöasetuksessa kevennetty;

58 § Fyysinen kuormitus ja ergonomia: säännöksessä olisi syytä viitata käsin tehtävien nostojen osalta käsin tehtävistä nostoista ja siirroista työssä annettuun valtioneuvoston päätökseen, jotta työnantajavelvollisuudet näiden nostojen ja siirtojen osalta ovat varmuudella tiedossa.

Rakennusliitto toteaa, että vanhan rakennustyöasetuksen 78 §:n poistamiseen liittyy vastaava huoli kuin edellä on esitetty 49 §:n osalta. Viittaussäännös käyttöasetuksen 31 §:ään olisi tämän vuoksi syytä sisällyttää uuteen rakennustyöasetukseen.

Rakennusliitto pitää tärkeänä, että uuden asetuksen rakenteellisesta ja sisällöllisistä muutoksista laaditaan erillinen soveltamisohje, joka on käytettävissä hyvissä ajoin ennen asetuksen voimaantuloa. Soveltamisohje tulisi sijoittaa Lupa- ja valvontaviraston www-sivuille, josta kaikkien on mahdollista saada soveltamisohje käyttöön veloituksetta. Lisäksi työsuojeluviranomaisen riittävästä resurssista muuttuneesta lainsäädännöstä opastamiseen sekä valvontaan tulee huolehtia.

Kunnioittavasti

Rakennusliitto ry

Jääskeläinen Reino
Rakennusliitto ry - Edunvalvontaosasto